

ACADEMIC SPECTRUM

2026-yil 2-son

Ilmiy-metodik jurnal
Научно методический журнал
Scientific and Methodical Journal

ISSN

3093-9089

Бухоро - 2026

ACADEMIC SPECTRUM

Ilmiy-metodik jurnal
Научно методический журнал
Scientific and Methodical Journal

№ 2-Son 2026-yil

Jurnal O‘zbekiston Respublikasi Buxoro viloyat Axborot va Ommaviy kommunikatsiyalar boshqarmasi tomonidan 2025-yil 26-dekabrdagi №1273056 sonli guvohnoma bilan ro‘yxatga olingan

BOSH MUHARRIR:

Axmadov Nazirjon Rahmat o‘g‘li

Psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

TAHRIRIYAT KENGASHI A‘ZOLARI

Кулешов Валерий Владимирович - pedagogika fanlari doktori, professor
Rossiya Fanlar akademiyasining akademigi (Ukraina).

Andriyenko Yelena Vasilyevna - pedagogika fanlari doktori, professor
(Novosibirsk davlat pedagogika universiteti Fizika, matematika, axborot va
texnologiya ta‘limi instituti, Novosibirsk, Rossiya).

Romm Tatyana Aleksandrovna - pedagogika fanlari doktori, professor
(Novosibirsk davlat pedagogika universiteti Tarix, gumanitar va ijtimoiy ta‘lim
instituti, Novosibirsk, Rossiya).

Olimov Shirinboy Sharofovich — pedagogika fanlari doktori, professor
(Buxoro davlat universiteti “Pedagogika” kafedrasini mudiri).

Zaripov Lochin Rustamovich - pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
(O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta‘lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy
ta‘limni rivojlantirish ilmiy-tadqiqot markazi, O‘quv-uslubiy faoliyatni
takomillashtirish boshqarma boshlig‘i).

Safarov Dilmurod Xalimovich - psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
(Navoiy viloyati pedagogik mahorat markazi Akademik faoliyat bo‘yicha direktor
o‘rinbosari)

Nazarov Akmal Mardonovich - psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
(Buxoro davlat universiteti Yoshlar masalalari va ma`naviy-ma`rifiy ishlar bo‘yicha
birinchi prorektor).

Rustamov Shavkat Shuhrat o‘g‘li - psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent
(Buxoro davlat universiteti “Psixologiya” kafedrasini mudiri).

Ganjiyev Feruz Furqatovich - psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent
(Buxoro davlat universiteti “Psixologiya” kafedrasini professori).

Ismatova Dilafruz Tuymuratovna - psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa
doktori (PhD), (Buxoro davlat universiteti “Psixologiya” kafedrasini dotsenti).

Muxlisov Sodiqjon Saidjonovich - pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori
(PhD), (Buxoro davlat universiteti “Axborot tizimlari va raqamli texnologiyalar
kafedrasini dotsenti).

Tilavov Muxtor Hasan o‘g‘li - psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori
(PhD), (Buxoro davlat universiteti “Psixologiya” kafedrasini dotsenti).

Mas‘ul kotib:

Dehqonboyev Shohjahon Oybek o‘g‘li – Buxoro davlat universiteti
Psixologiya kafedrasini o‘qituvchisi

EDITOR-IN-CHIEF:

Akhmadov Nazirjon Rahmat o‘g‘li — Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor.

MEMBERS OF THE EDITORIAL BOARD:

Valeriy Vladimirovich Kuleshov — Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Academician of the Russian Academy of Sciences (Ukraine).

Elena Vasilyevna Andrienko — Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Novosibirsk State Pedagogical University, Institute of Physics, Mathematics, Information and Technological Education, Novosibirsk, Russia).

Tatyana Aleksandrovna Romm — Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Novosibirsk State Pedagogical University, Institute of History, Humanities and Social Education, Novosibirsk, Russia).

Shirinboy Sharofovich Olimov — Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Bukhara State University, Head of the “Pedagogy” Department).

Lochin Rustamovich Zaripov — Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor (Research Center for the Development of Higher Education under the Ministry of Higher Education, Science and Innovations of the Republic of Uzbekistan, Head of the Department for Improvement of Educational and Methodological Activities).

Dilmurod Xalimovich Safarov — Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor (Navoi Regional Center for Pedagogical Excellence, Deputy Director for Academic Affairs).

Akmal Mardonovich Nazarov — Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor (Bukhara State University, First Vice-Rector for Youth Affairs and Spiritual-Educational Work).

Shavkat Shuhrat o‘g‘li Rustamov — Doctor of Psychological Sciences (DSc), Associate Professor (Bukhara State University, Head of the “Psychology” Department).

Feruz Furqatovich Ganjiyev — Doctor of Psychological Sciences (DSc), Associate Professor (Bukhara State University, Professor of the “Psychology” Department).

Dilafuz Tuymuratovna Ismatova — Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor (Bukhara State University, “Psychology” Department).

Sodiqjon Saidjonovich Mukhlisov — Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences, Associate Professor (Bukhara State University, “Information Systems and Digital Technologies” Department).

Muxtor Hasan o‘g‘li Tilavov — Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor (Bukhara State University, “Psychology” Department).

EXECUTIVE SECRETARY:

Dehqonboyev Shohjahon Oybek o‘g‘li — Lecturer, Department of Psychology, Bukhara State University.

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

Ахмадов Назирджон Рахмат угли — доктор философии по психологии (PhD), доцент.

ЧЛЕНЫ РЕДАКЦИОННОГО СОВЕТА:

Кулешов Валерий Владимирович — доктор педагогических наук, профессор, академик Российской академии наук (Украина).

Андрienко Елена Васильевна — доктор педагогических наук, профессор (Новосибирский государственный педагогический университет, Институт физики, математики, информационных и технологических наук, г. Новосибирск, Россия).

Ромм Татьяна Александровна — доктор педагогических наук, профессор (Новосибирский государственный педагогический университет, Институт истории, гуманитарных и социальных наук, г. Новосибирск, Россия).

Олимов Ширинбой Шарофович — доктор педагогических наук, профессор (Бухарский государственный университет, заведующий кафедрой «Педагогика»).

Зарипов Лочин Рустамович — доктор педагогических наук (DSc), профессор (Научно-исследовательский центр развития высшего образования при Министерстве высшего образования, науки и инноваций Республики Узбекистан, начальник управления совершенствования учебно-методической деятельности).

Сафаров Дилмурод Халимович — доктор психологических наук (DSc), профессор (Навоийский областной центр педагогического мастерства, заместитель директора по академической деятельности).

Назаров Акмал Мардонович — доктор психологических наук (DSc), профессор (Бухарский государственный университет, первый проректор по делам молодежи и духовно-просветительской работе).

Рустамов Шавкат Шухрат угли — доктор психологических наук (DSc), доцент (Бухарский государственный университет, заведующий кафедрой «Психология»).

Ганжиев Феруз Фуркатович — доктор психологических наук (DSc), доцент (Бухарский государственный университет, профессор кафедры «Психология»).

Исматова Дилафруз Туймуратовна — доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент (Бухарский государственный университет, кафедра «Психология»).

Мухлисов Содикжон Саиджонович — доктор философии (PhD) по педагогическим наукам, доцент (Бухарский государственный университет, кафедра «Информационные системы и цифровые технологии»).

Тилавов Мухтор Хасан угли — доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент (Бухарский государственный университет, кафедра «Психология»).

ОТВЕТСТВЕННЫЙ СЕКРЕТАРЬ:

Дехконбоев Шохжахон Ойбек угли — преподаватель кафедры «Психология» Бухарского государственного университета.

Yunusova Sohiba Abdulmamidovna
Namangan davlat universiteti katta o'qituvchisi
Raxmataliyeva Marjona Xurshidjon qizi
Namangan davlat universiteti talabasi

JARAYONLARNI BOSHQARISHDA REJINIRING VA KAIZEN USLUBLARI ASOSIDA SAMARADORLIKNI OSHIRISH

Annotatsiya. Mazkur maqolada zamonaviy operatsion menejmentda keng qo'llanilayotgan jarayonlarni takomillashtirish yondashuvlari – biznes jarayonlarini rejiniring qilish (Business Process Reengineering -BPR) va Kaizen uzluksiz takomillashtirish falsafasi ilmiy-nazariy hamda amaliy jihatdan chuqur tahlil qilinadi. Tadqiqotda ushbu ikki yondashuvning mohiyati, tamoyillari, o'xshash va farqli jihatlari, shuningdek ularning ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish sohalaridagi samaradorlikka ta'siri yoritilgan. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, rejiniring qisqa muddatda yuqori natijalarga erishishga xizmat qilsa, Kaizen uzoq muddatli barqaror rivojlanishni ta'minlaydi.

Kalit so'zlar: operatsion menejment, jarayonlarni boshqarish, rejiniring, Kaizen, samaradorlik

Аннотация. В статье рассматриваются современные подходы к совершенствованию процессов в операционном менеджменте, такие как реинжиниринг бизнес-процессов и философия непрерывного улучшения Kaizen. Исследуются их теоретические основы, сходства и различия, а также влияние на эффективность деятельности предприятий в производственной и сервисной сферах. Результаты показывают, что реинжиниринг обеспечивает быстрые и радикальные изменения, тогда как Kaizen способствует устойчивому развитию за счёт постепенных улучшений.

Ключевые слова: Операционный менеджмент, управление процессами, реинжиниринг бизнес-процессов, Kaizen, эффективность

Abstract. This article analyzes modern process improvement approaches in operations management, namely Business Process Reengineering (BPR) and the Kaizen continuous improvement philosophy, from both theoretical and practical perspectives. The study examines their core principles, similarities and differences, as well as their impact on organizational efficiency in manufacturing and service sectors. The findings indicate that reengineering enables rapid and radical performance improvements, whereas Kaizen ensures sustainable long-term development through continuous incremental changes.

Key words: operations management, process management, reengineering, Kaizen, efficiency.

Kirish. Bugungi globallashuv va raqobat kuchayib borayotgan sharoitda korxonalar oldida ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish jarayonlarini samarali tashkil etish muhim vazifa bo'lib qolmoqda. Bozor talablarining tez o'zgarishi, iste'molchilar ehtiyojlarining murakkablashuvi hamda resurslardan oqilona foydalanish zarurati jarayonlarni boshqarishda zamonaviy yondashuvlarni qo'llashni talab etadi. Rejiniring va Kaizen yondashuvlari aynan shu ehtiyojlardan kelib chiqib shakllangan bo'lib, ular operatsion menejment nazariyasi va amaliyotida muhim o'rin egallaydi. Mazkur maqolaning maqsadi – ushbu uslublarning samaradorlikka ta'sirini tahlil qilishdir.

Tadqiqot metodologiyasi. Tadqiqot jarayonida ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish, taqqoslash, tizimli va mantiqiy yondashuvlardan foydalanildi. Rejiniring va Kaizen bo'yicha xorijiy va mahalliy ilmiy manbalar o'rganildi hamda konseptual tahlil amalga oshirildi. Mazkur tadqiqot jarayonlarni boshqarishda reinjinirining va Kaizen uslublarining samaradorlikni oshirishga ta'sirini o'rganishga qaratildi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, har ikkala yondashuv jarayonlarni yaxshilashda samarali, lekin har birining o'ziga xos afzalliklari va cheklovlari mavjud.

Rejinirining ta'siri

Rejinirining-jarayonlarni tubdan qayta ko'rib chiqish va optimallashtirish yondashuvi bo'lib, natijalar quyidagilarni ko'rsatdi:

Jarayonlar qisqardi va ish vaqti sezilarli darajada kamaydi.

Operatsion xarajatlar kamaydi, samaradorlik oshdi.

Jarayonlar sifatini oshirish va texnologiyalardan samarali foydalanish imkoniyati paydo bo‘ldi. Shu bilan birga, reinjinirining yuqori boshlang‘ich xarajat va xodimlar qarshiligi bilan bog‘liq bo‘lishi mumkin.

Kaizenning ta’siri

Kaizen-doimiy, bosqichma-bosqich takomillashtirish yondashuvi bo‘lib, tadqiqot shuni ko‘rsatdi:

Xodimlar jarayonlarni yaxshilashga faol jalb qilindi.

Jarayonlarda kichik, ammo barqaror o‘zgarishlar amalga oshirildi.

Sifat va samaradorlik asta-sekin oshdi.

Kaizen uzoq muddatli barqaror natija beradi, lekin samaradorlik oshishi sekinroq bo‘ladi.

Integratsiyalangan yondashuv

Reinjinirining va Kaizeni birlashtirish orqali eng yaxshi natijalarga erishish mumkin:

Tub o‘zgarishlar tezkor natija beradi, Kaizen esa ularni doimiy yaxshilash imkonini yaratadi.

Samaradorlik sezilarli darajada oshadi, xodimlar o‘zgarishlarga bosqichma-bosqich moslashadi.

Xarajatlar nazorat qilinadi va sifat oshadi.

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, tashkilotlar jarayonlarni boshqarishda Reinjinirining va Kaizen uslublarini vaziyatga qarab uyg‘unlashtirib qo‘llashlari lozim. Reinjinirining tez va sezilarli natija beradigan yondashuv bo‘lsa, Kaizen doimiy takomillashtirish va barqaror o‘zgarish imkonini yaratadi. Integratsiyalangan yondashuv esa eng optimal natijani beradi.

Tahlil va muhokama. Rejiniring (Business Process Reengineering – BPR) zamonaviy operatsion menejmentda jarayonlarni tubdan qayta ko‘rib chiqish va yangidan loyihalashga asoslangan yondashuv sifatida e’tirof etiladi. Ushbu konsepsiya ilk bor M. Hammer va J. Champy tomonidan ilmiy asoslab berilgan bo‘lib, uning asosiy g‘oyasi mavjud jarayonlarni kichik yaxshilash emas, balki ularni butunlay yangicha tashkil etishdan iboratdir. Rejiniring yondashuvi orqali korxonalar ishlab chiqarish tannarxini kamaytirish, buyurtmalarni bajarish vaqtini qisqartirish, xizmat sifati va mijozlar qoniqishini oshirishga erishadi. Nazariy tahlillar shuni ko‘rsatadiki, rejiniring ko‘pincha strategik darajada amalga oshiriladi va u korxonaning tashkiliy tuzilmasi, axborot oqimlari hamda boshqaruv mexanizmlarini o‘zgartirishni talab etadi. Shu sababli, ushbu yondashuv yuqori tavakkalchilik bilan bog‘liq bo‘lsa-da, muvaffaqiyatli joriy etilganda keskin ijobiy natijalar beradi. Amaliyotda rejiniring asosan raqobatbardoshligini yo‘qotayotgan yoki bozor sharoitlariga moslasha olmayotgan korxonalarda qo‘llaniladi. Ishlab chiqarish sohasida rejiniring ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirish, ortiqcha operatsiyalarni bartaraf etish va texnologik zanjirni soddalashtirishga xizmat qiladi. Xizmat ko‘rsatish sohasida esa mijozlarga xizmat ko‘rsatish tezligi va sifati sezilarli darajada oshiriladi. Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, rejiniring jarayonida axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish muhim ahamiyatga ega. Raqamlashtirish va avtomatlashtirish jarayonlarning shaffofligini oshiradi va inson omiliga bog‘liqlikni kamaytiradi. Kaizen yondashuvi Yaponiyada shakllangan bo‘lib, uning asosiy mazmuni uzluksiz takomillashtirishdan iboratdir. Kaizen falsafasida barcha xodimlar, rahbarlardan tortib oddiy ishchilargacha, jarayonlarni yaxshilashda faol ishtirok etishi lozim. Ushbu yondashuv kichik o‘zgarishlar orqali katta natijalarga erishish mumkinligini asoslaydi. Ilmiy tahlillar shuni ko‘rsatadiki, Kaizen korxonada madaniyatini rivojlantirishda muhim rol o‘ynaydi. Xodimlarning takliflari asosida jarayonlarni takomillashtirish ularning motivatsiyasini oshiradi va jamoada mas’uliyat hissini kuchaytiradi. Natijada jarayonlar barqaror va uzluksiz rivojlanadi. Kaizen yondashuvining asosiy afzalligi- kam xarajat talab qilishi va uzoq muddatli barqaror natijalar berishidir. Ushbu uslub ishlab chiqarishdagi yo‘qotishlarni kamaytirish, sifat ko‘rsatkichlarini yaxshilash va mehnat unumdorligini oshirishga xizmat qiladi. Kaizen orqali jarayonlarda muammolar erta aniqlanib, ularni tezkor hal etish imkoniyati yaratiladi. Kaizen yondashuvi kichik va o‘rta biznes subyektlari uchun ayniqsa qulay bo‘lib, cheklangan resurslar sharoitida ham samaradorlikni oshirish imkonini beradi. Rejiniring va Kaizen o‘z maqsadi, amalga oshirish uslubi va natijalariga ko‘ra farqlanadi. Rejiniring keskin va radikal o‘zgarishlarga asoslangan bo‘lsa, Kaizen bosqichma-bosqich va uzluksiz takomillashtirishni nazarda tutadi. Rejiniring qisqa muddatda yuqori natijalar bersa, Kaizen uzoq

muddatli barqaror rivojlanishni ta'minlaydi. Zamonaviy korxonalarda Rejining va Kaizen uslublari alohida emas, balki integratsiyalashgan holda qo'llash eng samarali hisoblanadi. Dastlab rejining orqali jarayonlar tubdan qayta tashkil etilib, keyinchalik kaizen yordamida ularni uzluksiz takomillashtirib borish mumkin. Ushbu yondashuv korxonaga qisqa muddatli va uzoq muddatli ustunliklarni birgalikda ta'minlash imkonini beradi.

Xulosa. Rejining va Kaizen uslublari kompleks qo'llash zamonaviy operatsion menejmentda muhim ahamiyatga ega. Mazkur maqolada operatsion menejmentda jarayonlarni boshqarish va takomillashtirish masalalari rejining va kaizen yondashuvlari asosida tahlil qilindi. Tadqiqot jarayonida ushbu uslublarning nazariy asoslari, amaliy qo'llanilishi hamda korxonalar faoliyatidagi samaradorlikka ta'siri yoritib berildi. Olib borilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, jarayonlarni samarali tashkil etish va doimiy takomillashtirib borish bugungi raqobat sharoitida korxonalar uchun muhim strategik vazifa hisoblanadi. Umuman olganda, rejining va kaizen uslublari oqilona va maqsadli foydalanish korxonalarining boshqaruv tizimini takomillashtirish, ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish jarayonlarini optimallashtirish hamda zamonaviy bozor talablariga moslashuvchanligini oshirishda muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati.

1. Hammer M., Champy J. Reengineering the Corporation: A Manifesto for Business Revolution. – New York: Harper Business, 1993. (Rejining nazariyasining asosiy manbasi)
2. Imai M. Kaizen: The Key to Japan's Competitive Success. – New York: McGraw-Hill, 1986. (Kaizen falsafasining fundamental asari)
3. Slack N., Brandon-Jones A., Johnston R. Operations Management. – Pearson Education Limited, 2019. (Operatsion menejment va jarayonlarni boshqarish asoslari)
4. Heizer J., Render B., Munson C. Operations Management: Sustainability and Supply Chain Management. – Pearson, 2020. (Jarayon samaradorligi va boshqaruv yondashuvlari)
5. Davenport T.H. Process Innovation: Reengineering Work through Information Technology. – Boston: Harvard Business School Press, 1993. (Rejining va IT integratsiyasi)
6. Liker J.K. The Toyota Way: 14 Management Principles from the World's Greatest Manufacturer. – New York: McGraw-Hill, 2004. (Kaizen va Lean yondashuvlarining amaliy modeli)

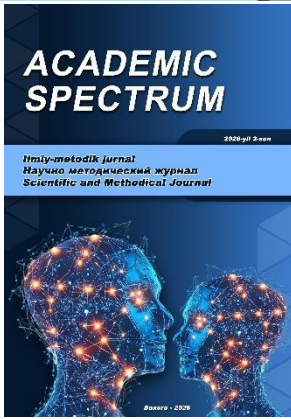
MUNDARIJA:

Qurbonov G‘ulomjon G‘afurovich Ochilboyeva Maftuna Dilshod qizi	<i>Matematik ta’limda differensial yondashuv tushunchasi va uning shakllanishining hozirgi holati</i>	6
Xusanova Gulasal Shuhratjon qizi Husanboyeva Xurshidabonu Muhammadamin qizi	<i>Axborot texnologiyalarining chet tilini o‘qitish metodikasidagi o‘rni va ahamiyati</i>	10
Nasirdinova Gulshoda Donyorbek qizi Abdumalikova Marjona Doniyorjon qizi	<i>Kollaborativ o‘qitish texnologiyasi “boshlang‘ich ta’lim pedagogikasi” faniga tatbiq etish imkoniyati</i>	13
Alimdjanova Dilbar Negmatovna	<i>Jamoat salomatligini fanini o‘qitishda mualliflik pedagogik texnologiyalari</i>	18
Raximova Nasiba Nuriddinovna	<i>O‘smirlarda agressiya muammosini o‘rganishning nazariy-metodologik asoslari</i>	22
Bozorova Nazokat Mamasoatovna	<i>Tarixiy podkastlar va videobloglar o‘quvchilarning kognitiv faolligini rivojlantirish shakli sifatida</i>	26
To‘rayeva Dilovar Naimovna	<i>Kichik yoshdagi o‘quvchilarning badiiy asarni tahlil etishdagi psixologik xususiyatlari</i>	30
Bobomurodova Mahzuna Ortiq qizi	<i>Gidronimlarda geografik va tarixiy omillarning aks etishi</i>	33
Giyasova Zuxra Raxmatullayevna	<i>Gaz molekulalarining tezliklar bo‘yicha taqsimoti: desmos yordamida raqamli vizualizatsiya va didaktik imkoniyatlar</i>	36
Bekimbetova Gulnaz Nabatovna	<i>Methodology for using educational materials on natural resources in theoretical classes</i>	43
Narmuradova Rayhon Uktamovna	<i>Huquqni muhofaza qiluvchi organlar xodimlarini psixologik tahlilga o‘rgatishning ahamiyati</i>	48
Itolmasova Nafisa Furqatovna	<i>Kasbiy qobiliyat tushunchasi va uning psixologik asoslari</i>	51
Yunusova Sohiba Abdulmamidovna Raxmataliyeva Marjona Xurshidjon qizi	<i>Jarayonlarni boshqarishda rejining va kaizen uslublari asosida samaradorlikni oshirish</i>	54
Narmuradova Rayhon Uktamovna	<i>Jinoyat sodir etishda affekt holatining psixologik va huquqiy bahosi</i>	57
Ismatova Kamola Azizjon qizi	<i>Bola psixik taraqqiyotida oilaning ahamiyati</i>	60
Ochilova Mexrubon Syratovna	<i>Значение курсов повышения квалификации учителей цифровой грамотности и применению образовательных платформ на уроках географии</i>	64
Sirojov Otajon Orifjonovich	<i>Talabalarning o‘quv faoliyatini raqamli texnologiyalar asosida tashkil qilishning integrativ mexanizmlarini takomillashtirish</i>	69
Islomov Nurtoy Nomoz o‘g‘li	<i>Talabalarda atamalar bilan ishlash ko‘nikmalarini takomillashtirish</i>	76

Madaminova Gulzira Gulamkadirovna	<i>Ingliz tili o‘qitishda o‘quvchilarning kognitiv kompetensiyani rivojlantirish metodlari tahlili</i>	80
Eshmuminova Oybarchin Botirovna	<i>Maktabdan tashqari ta‘lim strategiyalari: istiqbolli yo‘nalishlar, strategik rejalashtirish va amaliy tadqiqotlar</i>	84
Ibodulloyev Nurali Sheraliyevich	<i>Raqamli texnologiyalardan foydalanishning ta‘lim jarayonidagi o‘rni</i>	88
Odamova O‘g‘iljon Kenjayevna	<i>Ta‘lim muassasalarida psixologik xizmatning samaradorligini oshirishda ertak terapiyasining o‘rni</i>	91
Shikarov Tolib Tavakalovich	<i>Raqamli pedagogikada adaptiv ta‘lim texnologiyalari: talabalarning individual ehtiyojlarini qondirish va o‘quv samaradorligini oshirish</i>	95
Raximov Azizbek Normurodovich	<i>Jadid munavvarlar faoliyatida vatanparvarlik tarbiyasining pedagogik mohiyati</i>	99
Shomurodova Nozima Baxriddin qizi	<i>Maktabgacha yoshdagi bolalarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirishda xorijiy tajribalar tahlili</i>	104
Xolmirzayeva Shahnoza Majidovna	<i>Maktabgacha yoshdagi bolalarda mustaqillik va ijodiy tashabbusni rivojlantirishning pedagogik asoslari</i>	108
Tangirov Farxodjon Mamatyakubovich	<i>Loyihaga asoslangan faoliyatning o‘quvchilar meta-fan kompetensiyalari va texnologik madaniyatini rivojlantirishga ta‘siri</i>	112
Rasulov Rustambek Odilovich Xoshimov Mirjalol Murodjon o‘g‘li	<i>Xalqaro aloqa: mohiyati, rivojlanishi, va zamonaviy tendensiyalar</i>	119
Baratova Nozima Xidirova Gavhar Rustamovna	<i>Raqamli texnologiyalar asosida barqaror turizmni rivojlantirish istiqbollari</i>	123
Urazaliyeva Dilraboxon Nishonboyevna	<i>O‘smirlarda suisid xavfining bio-psixo-fiziologik mexanizmlari: masofaviy psixogen ta‘sir sharoitida tibbiy-psixologik yondashuv</i>	129
Kurbonov Munis Ro‘zmetova Muhabbat	<i>Ta‘lim jarayonida pedagogik yondashuv axborotlashtirishning ahamiyati</i>	137
Farmonova Dildora Sobirovna	<i>Nogiron bolalarning jamiyatga moslashuvdagi to‘siqlar</i>	140
Axmadova Gulbashakar Azizbekovna	<i>Erta bolalikda emotsional befarqlikning oqibatlari</i>	143
Tojiboyev Ziyodilla A‘zamjon o‘g‘li	<i>Raqamli iqtisodiyot sharoitida milliy iqtisodiyotni rivojlantirishning nazariy va amaliy jihatlari</i>	147
Umaraliyeva Hilola Fazliddin qizi	<i>Talabalarning kommunikativ kompetentligi guruhiiy o‘zaro ta‘sir samaradorligining prediktori sifatida</i>	149
Kozieva Ikbol Komilzhonovna	<i>Onomastics funktsions</i>	153
Ismatova Dilafruz To‘ymuratovna	<i>Zamonaviy jamiyatda oilaviy qadriyatlar transformatsiyasi: an‘anaviy modeldan individualistik modelga o‘tish jarayoni</i>	156
Ziyadilloeva Malikabonu Abdulloyevna	<i>Approaches to studying individual soldier performance and group interaction in the armed forces</i>	160

Ashrapov Nodirbek Namoz o'g'li	<i>O'smirlik davrida kognitiv jarayonlarning shakllanishiga ta'sir etuvchi ijtimoiy-muhit omillari va ularning shaxs kamolotidagi ahamiyati</i>	164
Hamroyev Jasur Umedovich	<i>Oliy ta'lim muassasalarida sun'iy intellekt texnologiyalari asosida talabalarning innovatsion tafakkuri va muammoli vaziyatlarni hal etish kompetensiyalarini rivojlantirish mexanizmlari</i>	169
Axmadov Nazirjon Rahmat o'g'li	<i>Social and psychological factors in the development of positive behavior in adolescents</i>	173
Rustamov Shavkat Shuxratovich	<i>Pedagogical and psychological approaches to developing students' innovative competence</i>	177
Назаров Акмал Мардонович	<i>Психологические факторы развития креативного мышления и инновационного подхода у студентов</i>	180
Ганджиев Феруз Фуркатович	<i>Проявления агрессии среди подростков в социальных сетях и их психологические последствия</i>	184
Дехконбоев Шохжахон Ойбекович	<i>Методы и подходы судебно-психологической экспертизы при оценке эмоционального состояния личности</i>	189
Zoirov Abduqodir Askarovich	<i>Talabalarda diqqat sifatлари rivojlanishining psixologik determinantlari</i>	193
Xolmo'minova Yasmina Ma'murjon qizi	<i>Maxsus ehtiyojli bolalar bilan ishlashda individual ta'lim dasturlarining samaradorligi</i>	197
Khusanova Gulasal Shuhratjon kizi, Fozilova Shakhzoda Aslam kizi	<i>Comparison of the effectiveness of online and offline learning</i>	200
Raximova Moxinora Xoshimjanovna Ibrohimova Feruzabonu Ilyosbek qizi	<i>Rivojlangan xorijiy mamlakatlar ta'limi taraqqiyotining ayrim masalalari</i>	203
Шарипова Умида Шавкат кизи	<i>Факторы и проблемы исследования гендера в социолингвистике</i>	206
Тагирова Муштарий Махсудовна	<i>Своеобразные черты литературных и публицистических трудов джадидов</i>	209
Narziyeva Husnora	<i>Norasmiy savdoning shahar iqtisodidagi o'rni</i>	212
Xomidova Mahliyo Akobir qizi	<i>Elektron hisoblash mashinalari uchun yaratilgan dasturlar, ixtirolar, foydali modellar va sanoat namunalari</i>	216
To'raqulova Nargiza Ali qizi	<i>Yozuvning vujuga kelishi va tilshunoslikdagi ahamiyati</i>	219
Qovlonbekov Abdulaziz Abdullajon o'g'li.	<i>Para sportchilarni qo'llab quvvatlashning ijtimoiy psixologik determinatlari (o'smir yoshidagi parasportchilar misolida).</i>	222
Diyorbek Abrayev Mamarajab ogli	<i>Translation of culturally-bound words from english into uzbek: challenges and strategies</i>	225
Sharipova Shukronaxon Baxtiyorjon qizi	<i>O'zbek xalq og'zaki ijodi va uni maktabgacha yoshdagi bolalar emotsional intellektini rivojlantirishda qo'llashning psixologik asoslari</i>	228

<i>Rahmatova Nasiba Sobirovna</i>	<i>Gender psixologiyasida jinsiy farqlanish muammolarini tahlil qilishda erkaklar va ayollarning rollari</i>	231
<i>Ro‘ziyev Ulug‘bek Muzzafarovich</i>	<i>O‘smirlardagi emotsional zo‘riqishlar va ularni kelib chiqish sabablari</i>	238
<i>Mirzayeva Dilshoda Ikromjonova Sayfidinova Aziza Tolibovna</i>	<i>O‘zbek va ingliz leksikasida nabotot obrazlarining metaforik talqini</i>	242
<i>Qodirova Dilnoza Murtazoyevna</i>	<i>Talabalarda professional identifikatsiya jarayonining psixologik determinantalari</i>	244
<i>Tajibayev Shohruh Maqsudovich</i>	<i>The influence of psychological characteristics on guides’ communicative skills and their professional significance</i>	251
<i>Sharopov Suxrob Shodi o‘g‘li</i>	<i>O‘smirlarda refleksiv xususiyatlar va tanqidiy fikrlash o‘rtasidagi bog‘liqlik</i>	256

“ACADEMIC SPECTRUM”

ILMIY METODIK JURNALI UCHUN MAQOLALARNI RASMIYLASHTIRISH TALABLARI

“ACADEMIC SPECTRUM” ilmiy jurnali mualliflari diqqatiga!

1. “ACADEMIC SPECTRUM” ilmiy jurnali ilmiy maqolalarni o‘zbek, rus va ingliz tillarida chop etadi.

2. E‘lon qilinadigan maqolalarga bo‘lgan asosiy talablar:

✚ ishning dolzarbligi va ilmiy yangiligi;

✚ maqolaning hajmi: adabiyotlar ro‘yxati, chizma va jadvallar inobatga olingan holatda 3-8 betgacha;

✚ maqola nomi, annotatsiya (50-60 ta so‘z) va tayanch so‘zlar (8-

10 ta) ingliz, o‘zbek va rus tillarida keltiriladi.

3. Maqola boshida mavzu, muallifning F.I.O. (to‘liq yozilishi kerak), mualliflar bir nechta bo‘lsa, ularning har biri haqida to‘liq ma‘lumotlar berilishi shart, tashkilot, shahar, mamlakat, muallifning e-maili ko‘rsatiladi. Matnda kirish qismi, tadqiqot obyekti va qo‘llanilgan metodlar, olingan natijalar va ularning tahlili, xulosa, adabiyotlar ro‘yxati, albatta, keltiriladi. Maqolada keyingi 10-15 yilda e‘lon qilingan adabiyotlarga havola qilinishi tavsiya etiladi.

4. Matn uchun: Microsoft Word; Times New Roman, 12 shrift, maqola nomi bosh harflarda, interval 1,0; abzas 1,0 sm, yuqori va pastki tomon 2 sm, chap va o‘ng tomon 2 sm.

5. Agar maqolaga rasm, jadval, diagramma, sxema, chizma, turli grafik belgilar kiritilgan bo‘lsa, ular aniq va ravshan tasvirlanishi, qisqartmalarning to‘liq izohi yozilishi lozim. Formulalar matnga maxsus kompyuter dasturlarida kiritilishi kerak.

6. Iqtibos olingan yoki foydalanilgan adabiyot satr osti izohi tarzida emas, balki maqola oxirida asosiy matndagi ketma-ketligi asosida umumiy ro‘yxatda ko‘rsatiladi. Matn ichidagi ko‘chirmadan so‘ng iqtibos olingan asarning ro‘yxatdagi tartib raqami va sahifasi kvadrat qavs ichida beriladi. Bu o‘rinda kitob, to‘plam, monografiyalar uchun mualliflarning ism-familiyalari, manbaning to‘liq nomi, nashr ko‘rsatkichi (shahar, nashriyot va nashr yili) ko‘rsatiladi. Jurnal maqolalari va boshqa davriy nashrlar uchun mualliflarning ism-familiyalari, maqola nomi, jurnal nomi, yili va soni, sahifa nomeri ko‘rsatiladi.

7. Maqola matni kamida 70-80 % muallifning shaxsiy izlanishlari natijasiga asoslanishi lozim. Topshirilgan maqolalar “Antiplagiat” tizimi yordamida tekshiriladi.

8. Tahririyatga taqdim qilingan maqolalar tahririyat tomonidan taqrizga beriladi. Maqola taqrizdan qaytgach, agar zarur bo‘lsa, barcha savol va e‘tirozlar bo‘yicha muallifga qayta ishlash uchun taqdim etiladi. Maqola nusxalari qaytarilmaydi.

9. Tahririyat maqolani taqrizga yuboradi, taqriz ijobiy bo‘lsa maqola jurnalda chop etish uchun qabul qilinadi. Jurnalda anjuman tezislar va ma‘ruzalari chop etilmaydi. E‘lon qilingan materiallarning haqqoniyligiga va ko‘chirilmaganligiga shaxsan muallif javobgardir.

10. Tahririyat maqolaga ayrim kichik o‘zgartirishlarni kiritishi mumkin. Yuqoridagi talablarga javob bermaydigan maqolalar tahririyat tomonidan ko‘rib chiqilmaydi va muallifga qaytarilmaydi.

11. Ijobiy taqriz berilgan maqola tahririyat tomonidan qabul qilingan sanaladi. Jurnal tahririyati maqola matnini qisqartirish va unga tahririy o‘zgartirishlar kiritishga haqlidir.

12. Yuqoridagi talablarga javob bermaydigan maqolalar tahririyat tomonidan qabul qilinmaydi va ko‘rib chiqilmaydi.

Jurnal O‘zbekiston Respublikasi Buxoro viloyat Axborot va Ommaviy kommunikatsiyalar boshqarmasi tomonidan 2025-yil 26-dekabrda №1273056 sonli guvoohnoma bilan ro‘yxatga olingan.

Tahririyat manzili: 200117, O‘zbekiston Respublikasi,
Buxoro shahri Alpomish ko‘chasi, 9-uy
Elektron manzil: <https://fanistiqbollari.uz>
Telegram raqami: -998 (91) 245-46-66

“ACADEMIC SPECTRUM” ilmiy-metodik jurnal.

*Buxoro
2026. № 2-Son.*